

тимчасових труднощів у процесі виробництва. Наприклад, в агропромисловому секторі, використовуючи механізм самострахування, створюються насінний, фуражний та інші фонди, що покликані усунути або хоча б пом'якшити негативний вплив природно- кліматичного чинника на результати діяльності сільськогосподарських підприємств.

Друга форма організації страхового фонду є чітко централізованою. У такій формі за рахунок загальнодержавних ресурсів створюються централізовані страхові (резервні) фонди, що мають своїм призначенням забезпечення відшкодування збитку та відвернення наслідків стихійних лих та крупних аварій, що створили надзвичайну ситуацію та потягли великі руйнування і жертви серед населення.

Державні страхові резерви - необхідний та обов'язковий елемент суспільного відтворення. Страхові резерви створюються для покриття надзвичайних збитків внаслідок стихійних лих, техногенних катастроф, міждержавних та міжнаціональних конфліктів, інших негативних подій за рахунок коштів, що надходять із державного бюджету. Призначення резервів - підтримка стабільності національної економіки. Державні резерви формуються як у натуральній, так і у грошовій формі. У натуральній формі державний страховий резерв являє собою постійно відтворюваний запас продукції, матеріалів, сировини, палива й т. ін.

Кошти державних резервних фондів можуть спрямовуватися на заходи, що не пов'язані з ліквідацією наслідків стихійних лих, катастроф, конфліктів та інших негативних подій. Резервний фонд бюджету формується для здійснення непередбачених видатків, що не мають постійного характеру і не могли бути передбачені при складанні проекту бюджету.

Власенко К.О., студентка 3 курсу
Навчально-наукового інституту права та психології
Національної академії внутрішніх справ України *Науковий керівник:*
викладач кафедри гуманітарних та соціально- економічних дисциплін ННПП НАВС Чугай О.М.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА»

На сучасному етапі розвитку економіки країни, в умовах подолання фінансової кризи та складних трансформаційних процесів суттєво ускладнюються умови господарювання вітчизняних підприємств, що призводить до необхідності розгляду проблеми забезпечення фінансової безпеки суб'єктів господарювання. Беззаперечною перешкодою на шляху забезпечення високого рівня фінансової безпеки будь-якого суб'єкта господарювання є

відсутність єдиного, науково обґрунтованого та офіційно затвердженого підходу до визначення самого поняття "фінансова безпека".

У сучасній економічній літературі поняття "фінансова безпека підприємства" як самостійний об'єкт управління розглядається відносно недавно. Проте в Україні комплексним дослідженням цього питання практично не займаються, приділяючи основну увагу проблемам фінансової безпеки держави. Окремі аспекти багатогранної проблеми забезпечення фінансової безпеки підприємств є предметом наукових досліджень таких вчених: Бланка І.О., Барановського О.І., Горячева К.С., Кузенко Т.Б., Реверчука Н.Й., Мунтіяна В.І., Шлемко І.Ф. та інших.

Питання фінансової безпеки суб'єктів господарювання на сьогоднішній день є надзвичайно актуальним. І якщо раніше вчені зосереджували свою увагу переважно на фінансовій безпеці держави, то сьогодні все більше науковців наголошують на необхідності створення фінансової безпеки підприємства, що має відповідати за безпеку саме сфери фінансових відносин. Фінансові відносини з часом набувають все більшого значення в економічній системі, тому виділення фінансової безпеки підприємства є цілком обґрунтованим кроком.

Для визначення поняття «фінансова безпека підприємства», на нашу думку, в першу чергу слід зрозуміти поняття «фінансова безпека». На думку Шлемко І.Ф., під фінансовою безпекою слід розуміти такий стан фінансової, грошово-кредитної, валютної, банківської, бюджетної, податкової систем, який характеризується збалансованістю, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх негативних впливів, здатністю забезпечити ефективне функціонування національної економічної системи та її зростання [1]. Схожої точки зору дотримується і Кульпінський С., який пропонує під фінансовою безпекою розуміти цілеспрямований комплекс заходів фінансової та монетарної політики з метою досягнення стабільності фінансової системи та створення сприятливого інвестиційного клімату [2].

Що ж до підходів до розуміння сутності фінансової безпеки суб'єктів підприємництва, то більшість вчених дотримуються лінії, яка базується на визначенні фінансової безпеки держави, тільки екстраполюють її на мікрорівень. На сьогоднішній день у науковій літературі існують різні погляди на розуміння поняття фінансової безпеки підприємства. Наприклад, на думку Мунтіяна В.І., під фінансовою безпекою підприємства слід розуміти стан найбільш ефективного використання корпоративних ресурсів підприємства, відображеного в оптимальних значеннях фінансових показників прибутковості та рентабельності бізнесу, якості правління, використання основних та обігових фондів підприємства, структури його капіталу, норм дивідендних виплат за цінними паперами, а також курсової вартості його цінних паперів як синтетичного індикатора поточного фінансово-господарського стану підприємства і перспектив його технологічного та фінансового розвитку [3].

Іншої ж точки зору дотримується Судакова О.І., яка вважає, що фінансова безпека підприємства - це важлива складова частина економічної безпеки підприємства, що базується на незалежності, ефективності і конкурентоспроможності фінансів підприємства, яка відображається через систему критеріїв і показників його стану [5]. Вчений Реверчук Н.Й. дає наступне визначення поняттю фінансової безпеки підприємства - це захист від можливих фінансових втрат і запобігання банкрутству підприємства, досягнення найбільш ефективного використання корпоративних ресурсів [4].

На думку Пластуна О.Л., фінансова безпека суб'єктів підприємництва є важливою складовою фінансової безпеки і являє собою здатність суб'єкта підприємництва здійснювати свою господарську, в тому числі й фінансову діяльність, ефективно і стабільно протягом невизначеного періоду часу, шляхом використання сукупності взаємопов'язаних діагностичних, інструментальних та контрольних заходів фінансового характеру, що мають оптимізувати використання фінансових ресурсів, забезпечити належний їх рівень та нівелювати вплив ризиків внутрішнього та зовнішнього середовищ [6].

Таким чином, на підставі розглянутих вище підходів до розуміння поняття «фінансова безпека підприємства», його можна визначити як фінансовий стан підприємства, за якого гарантуються збалансованість та захищеність його пріоритетних фінансових інтересів, активів і пасивів, від загроз як зовнішнього, так і внутрішнього характеру, забезпечується наявність фінансових ресурсів достатньою мірою для стабільного функціонування підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Економічна безпека України: сутність і напрямки забезпечення : монографія / В. Т. Шлемко, І. Ф. Бінко. К. : НІСД, 1997. - 144 с.
2. Кульпінський С. Роль фінансової безпеки України в поглибленні інтеграційних стосунків з європейськими країнами / С. Кульпінський // Фінансова консультація. - 2000. - № 5. - С. 34-38
3. Мунтіян В. І. Економічна безпека України / В. І. Мунтіян. - К. : КВІЦ, 1999. - 464 с.
4. Реверчук Н. Й. Управління економічною безпекою підприємницьких структур / Н. Й. Реверчук. - Львів : ЛБІ НБУ, 2004. - 195 с.
5. Судакова О. І. Стратегічне управління фінансовою безпекою підприємства / О. І. Судакова // Економічний простір. - 2008. - № 9. - С. 140-148
6. Фінансова безпека підприємств і банківських установ [Текст] : монографія / за заг. редакцією д-ра екон. наук, проф. А. О. Єпіфанова, [А. О. Єпіфанов, О.Л. Пластун, В.С. Домбровський та ін]. - Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009. - 295 с.